

Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Armii Krajowej 93, tel. 0048 56 35 22 100
e-mail: faruk@wp.pl; www.zawackie.pl
KRS 00000 41112
182 1090 1506 0000 0000 5002 0244

18.01.2005

[Handwritten signature]

spow. Marty int.
1105
[Handwritten signature]

Edmund Zabonowski

35-040 Reesow

Toruń
terror

Zabonowski Edmund

M-996/1730 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Zabonowski Edmund.....

J: M-996/1730 Pom.....

Josini Kevin.....

I./1. Relacja k. 1 s. 1

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 4 s. 1-4

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

1) kores. k. 3 s. 1-8

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 4

VI. Fotografie brak

1/1. Relacja - Zabonowski Edmund

1. Relacja - „kwestionariusz” Edmunda
Zabonowskiego z 21.04.1999r., kserokop.
mpisn

l. 1 s. 1

SM/1

Rzeszów dn. 21.04.1999 r.

KWESTIONARIUSZ

I

1. Zaborowski Edmund
2. 2.04.1924 Toruń
3. Franciszek - kolejarz, Anna Cyglicka
4. Dąbrowskiego 35-040 Rzeszów

II

1. Szkoła Podstawowa ukończona w 1938 r.
2. Nie
3. Nie

III

nie

IV

Toruń ul. Poznańska 88. Pomocnik piekarza

V

Listopad 1940 r. – bez pseudonimu i bez przysięgi, tylko zobowiązanie do zachowania tajemnicy. Moja działalność ograniczała się tylko do przenoszenia wiadomości pod wskazane miejsce i adres. Jako pomocnik piekarza często byłem na Jakubskim Przedmieściu gdzie odbierałem towar dla piekarni a stąd był blisko do Zakładów Mięsnych.

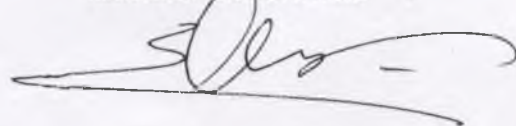
Często bywałem też na ul. Batorego u Pana Kranicha gdzie też czasem nocowałem ze względu na godzinę policyjną. Tam też spotykałem się z Henrykiem Kranichem. Wiem że miał jechać do Warszawy ale po co tego nie wiedziałem (teraz można się tylko domyślać że w celu nawiązania kontaktów). Spotykałem się też z kolegami z Batalionów Śmierci z skąd otrzymywałem gazetki „ Za wolność „, i ulotki, które roznosiłem do różnych miejsc, ale członkiem tych Batalionów nie byłem.

6.03.1940 r. Zostałem aresztowany wraz z mamą przez gestapo. Przewieziono mnie na ul. Bydgoską do siedziby gestapo. Po przesłuchaniu zostałem przewieziony do Fortu VIII. Razem ze mną w sali było około 40 osób. Wśród nich prof. Zygmunt Moczyński i Józef Jasny. Szczególnie pamiętam prof. Moczyńskiego. Wieczorem tego samego dnia został aresztowany mój brat Bernard Zaborowski. Natomiast kiedy został aresztowany drugi brat Alfons Zaborowski tego nie wiem. Nie byliśmy razem.

Po wyzwoleniu wróciłem do kraju, ukończyłem Technikum Mechaniczne w Rzeszowie, pracowałem w PZL Rzeszów (późniejsza nazwa WSK).

Załączam kserokopie pobytu w obozach.

Edmund Zaborowski

1/2. Dokumenty dotyczące reletora:
Zaborowski Edmund

1. Pismo PCW Zar. Głównego - D. Inf. 65484/p
- wyciąg z dokumentów dotyczące pobytu
E. Zaborowskiego w obozach koncentracyjnych
od 6.07.1940 do 15.03.1945; kserokop. oryg. k. 1 s. 1
2. Pismo Międzynarodowego Biura Poszukiwań
w Arolsen (zaj. do w/w) o pobytach E. Zabo-
rowskiego w obozach konc. od 6.07.1940
do 15.03.1945, kserokop. oryg. w j. niem.) k. 1 s. 2
3. Pismo Zar. Gł. PCR do E. Zaborowskiego
z 23.04.1977 w sprawie uwięzienia w
obozie konc. Buchenwald, kser. oryg. k. 1 s. 3
4. Zaświadczenie Fundacji z 26.05.1999
- nr 203, mpis, kserokop. k. 1 s. 4

Wpłynęło dnia 27.09. KM
Ldz. 960/1977

27 Grudź 1977

POLSKI CZERWONY KRZYŻ
ZARZĄD GŁÓWNY
BIURO INFORMACJI I POSZUKIWAŃ
N. Inf. 65484/p
Konto w NBP IV Oddział Miejski
Nr 1049-444-132

Warszawa, dnia ..... 1977 r.
Mokotowska 14. Tel. 28-52-01
Adres pocztowy 00-950 Warszawa, skrytka poczty, Nr 47

Odpowiedź na pismo
Nr ..... z dnia .....

WYCIĄG Z DOKUMENTÓW

Nazwisko ZABOROWSKI ----- Imiona Edmund -----
 Data urodzenia 2.IV.1924r. --- Miejsce urodzenia Toruń ---
 Imiona rodziców ----- Zawód uczeń -----
 Ostatni adres ----- Stopień i przydz. wojsk. -----
 Data aresztowania ----- w ----- przez -----
 Data wzięcia do niewoli -----
 Data przekazania 6.VII.1940r: --- z -----
 Do obozu koncentr. Sachsenhausen --- przez -----
 Numer więźnia 27003 ----- kategoria więźnia polityczny ---
 Przeniesienia - /daty brak/ do obozu koncentr. Sachsenhausen/1.SS-Baubrigade;
 - 24.II.1943r. do obozu koncentr. Neuengamme, numer więźnia 17278;
 - 12.IX.1944r. był w obozie koncentr. Buchenwald/1.SS-Baubrigade
 Sollstedt, numer więźnia 88429;
 - 1.XI.1944r. był w obozie koncentr. Mittelbau/1.SS-Baubrigade
 Neusollstedt, numer więźnia 100466;
 Ostatnia wzmianka - 15.I.1945r. do obozu koncentr. Sachsenhausen -----
 w dokumentach: - 15.III.1945r. był w obozie koncentr. Sachsenhausen/1.SS-Baubr
 gade, Einsatzort Sollstedt. ----

Uwagi: - zaświadczenie wystawione po uzyskaniu dodatkowych informacji.

Podstawa: lista strat PCK-46133,9094,11608,20396

Adresat: Pan
Edmund Zaborowski
ul. Dąbrowskiego 79 m.30
35-040 Rzeszów

W załączeniu przesyłamy zaświadczenie nadesłane przez Międzyn. Biuro Poszukiwań w Arolsen, 1 zał.

05.10.1977 [Signature]

SERVICE INTERNATIONAL DE RECHERCHES
INTERNATIONAL TRACING SERVICE
INTERNATIONALER SUCHDIENST

D - 3548 AROlsen

Tel. (05691) 637 - Telegr.-Adr. ITS Arolsen

EXTRAIT DE DOCUMENTS

EXCERPT FROM DOCUMENTS

DOKUMENTEN-AUSZUG

Votre Réf.
Your Ref.
Ihr Az.

B.Inf. 65484/P

Notre Réf.
Our Ref.
Unser Az.

T/D - 1 043 124

Nom Name ZABOROWSKI ----- Prénoms First names Edmund ----- Nationalité Nationality polnisch -----
Date de naissance Date of birth 2.4.1924 ----- Lieu de naissance Place of birth Torun ----- Profession Profession Schüler -----
Geburtsdatum Birthdate Geburtsort Beruf

Noms des parents Parents' names nicht angeführt ----- Religion nicht angeführt -----
Namen der Eltern

Dernière adresse connue Last permanent residence nicht angeführt -----
Zuletzt bekannter ständiger Wohnsitz

Arrêté le Arrested on nicht angeführt ----- par by nicht angeführt -----
Verhaftet am in in durch

Est entré au camp de concentration Entered concentration camp No. de détenu Prisoner's No. 27003 -----
Wurde eingeliefert in das Konz.-Lager Sachsenhausen ----- Häftlingsnummer

le on 6. Juli 1940 ----- venant de coming from nicht angeführt ----- par by nicht angeführt -----
am von von durch

Catégorie, ou raison donnée pour l'incarcération Category, or reason given for incarceration "Sch" (* Schutzhaft), "Politisch" -----
Kategorie, oder Grund für die Inhaftierung

Transféré zum Konzentrationslager Sachsenhausen/1. SS-Baubrigade (siehe Be-
Oberstellt merkungen); am 24. Februar 1943 vom Konzentrationslager Neuengamme
übernommen, Häftlingsnummer 17278. War am 12. September 1944 im Konzentra-
tionslager Buchenwald 1./SS-Baubrigade Sollstedt, Häftlingsnummer 88429; am
1. November 1944 im Konzentrationslager Mittelbau/ 1. SS-Baubrigade Neusoll-
stedt, Häftlingsnummer 100466 (Fortsetzung siehe Rückseite) -----

Dernière mention dans la documentation des CC War am 15. März 1945 im Konzentrationslager Sachsen-
Last entry in CC-records hausen/1.SS-Baubrigade, Einsatzort Sollstedt inhaftiert.
Letzte Eintragung in KL-Unterlagen

Remarques Die 1. SS-Baubrigade wurde Anfang Oktober 1942 als Kommando des Kon-
Remarks zentrationslagers Sachsenhausen aufgestellt, Einsatzorte Düsseldorf
Bemerkungen und Duisburg. Die Verlegung zur Kanalinsel Alderney erfolgte am 22. Februar
1943- St. Malo 25. Februar 1943 - Ankunft am 5. März 1943. Gleichzeitig wurde
die 1. SS-Baubrigade dem Konzentrationslager (Fortsetzung siehe Rückseite) -----

Documents consultés Häftlingsliste des Konzentrationslagers Neuengamme; Häftlings-
Records consulted personalkarte, Effektenkarte, Schreibstubenkarte, Revierkarte,
Geprüfte Unterlagen Arbeitskarte, Nummernkarte, Zugangsbuch, Zugangsliste, Veränderungsmeldungen
und Häftlingsliste des Konzentrationslagers Buchenwald; Postkontrollkarten,
Alphabetisches Verzeichnis (Fortsetzung siehe Rückseite) -----

Expédié à Dispatched to Polski Czerwony Krzyż Arolsen, -----
Abgesandt an PL-00-950 Warszawa

für: Herrn Edmund Zaborowski
ul. Dąbrowskiego 79 m 30
Rzeszów

(bitte wenden)

(bitte wenden)

Directeur

Chef des Archives

Ha CH
Mk

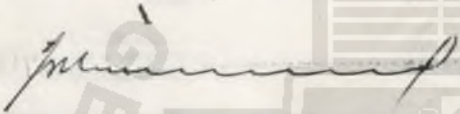
* A titre explicatif; ce complément ne figure pas sur les documents originaux
* Added by the I.T.S. as explanation, does not appear on the original documents.
* Erklärung des I.T.S., erscheint nicht in den Originalunterlagen.

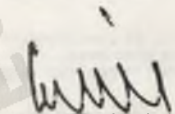
Überstellt: (Fortsetzung)- und am 15. Januar 1945 vom Konzentrationslager Sachsenhausen übernommen. -----

Bemerkungen: (Fortsetzung)- Neuengamme unterstellt. Am 24./25. Juni 1944 wurden die Häftlinge von der Insel Alderney nach St. Malo verschifft und von dort mittels Bahntransport bis zum Umschlagbahnhof Tours gebucht. Der weitere Einsatz der Häftlinge der 1.SS-Baubrigade erfolgte in Belgien im Raum nördlich Poperinge sowie Dixmude und Kortemark. -----

Geprüfte Unterlagen: (Fortsetzung)- Veränderungsmeldung und Häftlingsliste des Konzentrationslagers Mittelbau; Häftlingsliste des Konzentrationslagers Sachsenhausen. -----

Arolsen, den 2. September 1977

A. de COCATRIX
Directeur

H. SIESEL
pour le Chef des Archives

SrKw. 200.
B-43586 1977
M. Z. W
L-4412 1967
KKOOP
1703-78-15 1978

akt 30.10.1994

3

Warszawa, dnia ..... 197... r.
Mokotowska 14. Tel. 28-52-01
Adres pocztowy 00-950 Warszawa, skrytka poczt. Nr 47

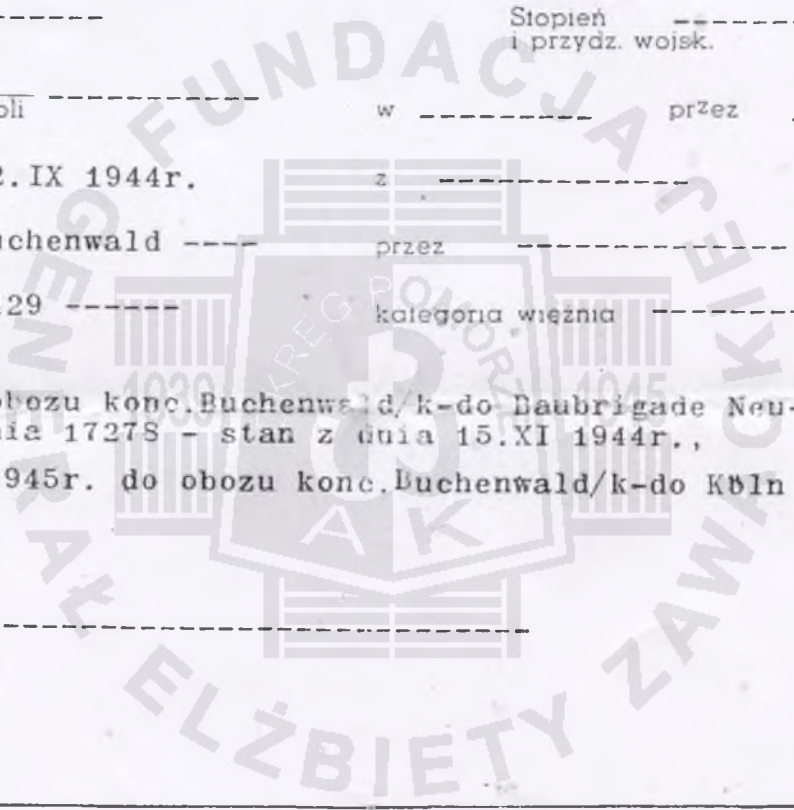
POLSKI CZERWONY KRZYŻ
ZARZĄD GŁÓWNY
BIURO INFORMACJI I POSZUKIWAŃ
B. Inf. 65484/P
Nr.....
Konto w NBP IV Oddział Miejski
Nr 1049-444-132

Odpowiedź na pismo
Nr ..... z dnia .....

WYCIĄG Z DOKUMENTÓW

Nazwisko ZABOROWSKI ----- Imiona Edmund -----
 Data urodzenia 2.IV 1924r. ----- Miejsce urodzenia Toruń -----
 Imiona rodziców ----- Zawód -----
 Ostatni adres ----- Stopień i przydz. wojsk. -----
 Data aresztowania ----- w ----- przez -----
 Data przekazania 22.IX 1944r. ----- z -----
 Do obozu konc. Buchenwald ----- przez -----
 Numer więznia 88429 ----- kategoria więznia -----
jeńca
 Przeniesienia .. do obozu konc. Buchenwald/k-do Baubrigade Neu-Sollstedt, numer
więznia 17278 - stan z dnia 15.XI 1944r.,
 - II 1945r. do obozu konc. Buchenwald/k-do Köln 5. -----

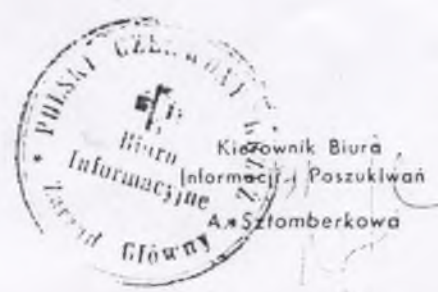
Ostatnia wzmianka w dokumentach: -----

Uwagi: - innych informacji nie posiadamy -----

Podstawa: 1. strat PCK-9094, 11608, 20396

Adresat: Pan
Zaborowski Edmund
ul. Dąbrowskiego 79 m.30
35-040 Rzeszów

tk

05.10.1994

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

Lot. 1181/ABm/KP

Toruń dn. 26 maja 1999 r.

Z A S W I A D C Z E N I E nr 203

Fundacja "Archiwum Pomorskie Armii Krajowej" w Toruniu niniejszym zaświadcza, że w zasobie naszego Archiwum jestteczka osobowa /nr inw.M-996/1730, założona dn.21.02.1999 r./ p.Edmunda Zaborowskiego ur.2.04.1924 r. w Toruniu.

Z własnej relacji p. Edmunda Zaborowskiego wynika, że zajmował się kolportażem organu prasowego Batalionów Śmierci pt."Za wolność", chociaż sam nie był zaprzysiężonym członkiem organizacji.

Dnia 6 marca 1940 r. wraz z matką Anna Zaborowska został aresztowany przez toruńskie gestapo; uwięziony w Forcie VIII, a następnie wywieziony do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen, gdzie więziony był do 15 marca 1945 r.

W dotychczas opracowanych relacjach znajdujących się w zasobie Archiwum naszej Fundacji nie znajdujemy potwierdzenia aresztowania p. Edmunda Zaborowskiego przez gestapo oraz uwięzienia w Forcie VIII.

Wiceprezes Zarządu

H. Maciejewska-Marcinkowska
mgr Hanna Maciejewska-Marcinkowska

IV/1. Korespondencja bieżąca: Fundacja - Edmund
Łbó & Laborowski

1. Pismo Fundacji do Edmunda Laborowskiego
z 5.04.1939 r. w sprawie aresztowania
w VI 1940, kop-liso, mpis k.1 s.1
2. Pismo Edmunda Laborowskiego do
Fundacji w sprawie aresztowania w
marcu 1940, oryg. mpis k.1 s.2
3. Pismo Fundacji z 26.05.2005 r. w
sprawie wydania zaświadczenia o areszto-
waniu, kserokop. mpis k.1 s.3

10/1/1

Toruń, 05 IV 1999 r.

L.dz.:

Pan Edmund Zaborowski

Kopie

35-040 Rzeszów

Szanowny Panie !

W marcu br. p.Janusz Jarczyński z Torunia zwrócił się do nas z prośbą o wydanie , na Pana nazwisko, zaświadczenia potwierdzającego Pańskie aresztowanie w czerwcu 1940 r. oraz więzienie w Forcie VII w okresie od czerwca do lipca 1940 r.

Takie zaświadczenie możemy wydać tylko osobie bezpośrednio zainteresowanej i tylko wówczas, gdy w naszym Archiwum znajduje się napisana przez zainteresowaną osobę relacja, która stanowi podstawę do wystawienia zaświadczenia. Niestety Pańskiej relacji nie posiadamy. W naszym Archiwum znajdują się jedynie wzmianki, potwierdzające Pana losy konspiracyjne. Notatki te nie mogą jednak stanowić podstawy zaświadczenia, mogą natomiast je uzupełniać potwierdzając faktografię przedstawioną przez relatora.

Dlatego też uprzejmie prosimy o napisanie relacji według załączonego schematu i przysłanie jej do Archiwum.

Z wyrazami szacunku

Katarzyna Minczykowska
Dokumentalistka Fundacji
„Archiwum Pomorskie AK”

P.S. W Słowniku Konspiracji Pomorskiej 1939-1938, wydawanym przez nasze Archiwum, autorzy biogramów wzmianluja też o Pana bracie, Alfonsie.

IV/1/2

Rzeszów dn. 21.04.1999 r.

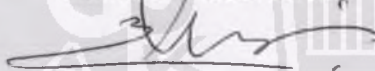
Szanowna Pani.

Bardzo dziękuję za list. Rzeczywiście prosiłem mojego siostrzeńca Janusza Jarczyńskiego o adres Archiwum w Toruniu. Mam 4-ro miesięczną lukę od czasu aresztowania mnie przez gestapo tj. od 06.03.1940 r. (nie czerwca jak w Pani liście) do 06.07.1940 r. W dniu 06.07.1940 r. zostałem przewieziony z grupą około 90-ciu współaresztowanych do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen. Wraz ze mną była aresztowana moja mama Anna Zaborowska, a tego samego dnia wieczorem mój drugi starszy brat Bernard Zaborowski.

Załączam też mój krótki życiorys na tyle na ile pamiętam, gdyż po wyjeździe z Torunia jesienią 1945 r. kontakt z kolegami – współwięźniami się urwał. To już prawie 60 lat temu.

Z wyrazami szacunku

Edmund Zaborowski

P.S.

Na temat literatury to dam wykaz mojemu siostrzeńcowi lub może w lecie jak będę się dobrze czuł sam przyjadę i wybiorę co będzie mnie interesowało.

TV/1/3

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ
Adr. MP1/APom/SP

Toruń 26.05.1999 r.

Pan
Edmund Zaborowski

35-040 Rzeszów

Szanowny Panie !

Uprzejmie informujemy, iż w zasobie naszego Archiwum znajdujemy obszerne relacje o służbie konspiracyjnej Pana Rodziny; natomiast nie ma w nich faktów dotyczących Pana aresztowania wraz z Pańską Matką i uwięzienia w Forcie VIII.

Bardzo nam przykro, że nie możemy Panu pomóc, ale proponujemy, by w sprawie aresztowania zwrócił się Pan do Archiwum U O P w Bydgoszczy lub Archiwum Państwowego w Toruniu albo w Bydgoszczy. My nie mamy takich kompetencji.

Łączymy pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem *E. Skerska*
mgr E. Skerska

dokumentalista Fundacji Archiwum
Pomorskie A K w Toruniu

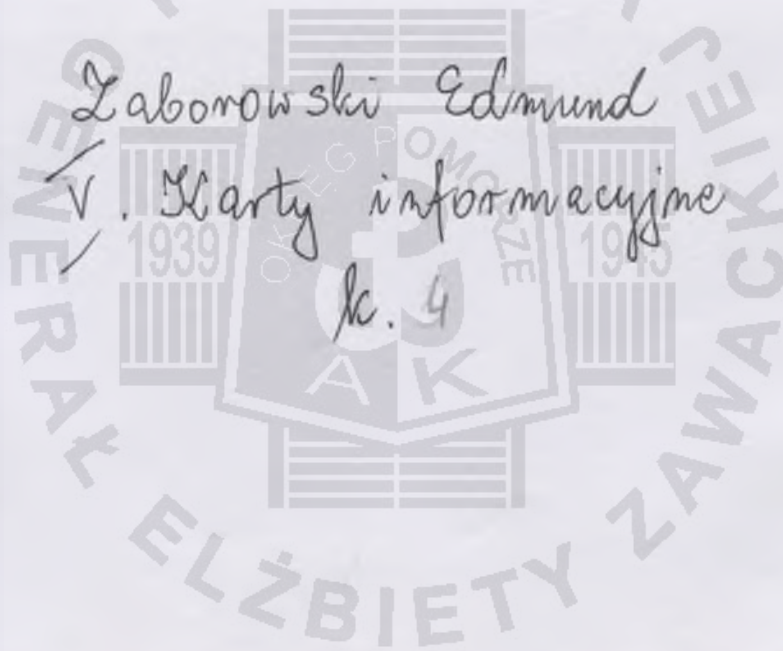
T: M: 996/1730 Pom.

Torun

Labomowski Edmund

✓ v. Karty informacyjne

lc. 4

Termin

Zaborowski Edmund

niez siostry Zofii

ur. 1924

awant. razem z Alfonsen 6.10.1940

frat VII,

adres: Prussia ul. Dębrzynie 79

technik. WSK Wytwórni Sprzętu Komun.

technik brata

Zabonowski Edmund

Termin 2

Zob. kartoteka Insp. Termin
- rodzime Zabonowski
(m. im. brat Alfons)

Wł. 1, '05

Zabonowski Edmund

Soruni 3
terror

brat Alfonsa

ps. "Zigmyb"

zob. I: A-1301/2144 Soru,
Zabonowski Alfons - Soruni

nr. 11/15

Zaborowski f. Torun
Zaborowski f. m. n. KOP
Brat Zaborowskiego Alfonsa
zostawca P. z m. n. i g.

Zob. T. Staniska f. insp. Torun
oM-97 Ica/s

Zaborowski Edmund

